

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D. ve věci

žalobce: **I. S.**, nar. X
státní příslušností Ukrajina
bytem v ČR: X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2021 č.j. OAM-37/ZA-ZA11-VL16-2021

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2021 č.j. OAM-37/ZA-ZA11-VL16-2021 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž byla podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), jako zjevně nedůvodná zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany.

II. Žaloba a její podstatný obsah

2. Žalobce namítal nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí bez bližšího odůvodnění.
3. Dále uvedl, že žalovaný vycházel z neaktuálních informací o zemi jeho původu, kde se bezpečnostní situace zhoršuje a jemu hrozí reálné nebezpečí a vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.
4. Rovněž jen obecně odkázal na informace shromážděné a zveřejněné organizací Amnesty International.
5. Závěrem žalobce přislíbil bezodkladné doplnění dalších žalobních důvodů a skutečností, avšak ke dni vydání rozsudku nedoplnil ničeho.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření namítl absenci jakékoli konkretizace jednotlivých zpráv organizace Amnesty International, pro kterou necítí žádnou povinnost vyjadřovat k závěrům, jež žalobce této organizaci přisuzuje.
7. Dále žalovaný zdůraznil, že obsah žaloby příliš nekoresponduje s důvody žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Žalobní body považuje za obecné a zcela vágní, když jsou založeny toliko na šablonovitých obavách z mezinárodního nebo vnitřního konfliktu na Ukrajině a na blíže nespecifikovaném výčtu všech možných nezákonností, kterých se měl údajně správní orgán dopustit.
8. Žalovaný má tak ze to, že žaloba v současné podobě nijak neprokazuje namítaná pochybení správního orgánu, a navrhl její zamítnutí.

IV. Obsah správního spisu

9. Ze správního spisu soud zjistil tyto pro řízení podstatné skutečnosti:
10. Žalobce podal dne 15. 1. 2021 žádost o mezinárodní ochranu. Dne 21. 1. 2021 poskytl žalobce údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kdy k důvodům žádosti uvedl, že je ohrožen na životě a obává se požadavků ze strany vojenské správy, neboť neabsolvoval základní vojenskou službu a obává se, že by ho poslali na východ. Téhož dne proběhl s žalobcem pohovor k jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ve kterém uvedl, že mu vyhrožuje ředitel kriminální policie v X A. G., s jehož dcerou měl žalobce poměr. Měl mu vyhrožovat vězením, neboť žalobce jeho dceru přivedl do

jiného stavu, který skončil v důsledku mimoděložního těhotenství operací s odstraněním jednoho vejcovodu, což dotyčný klade za vinu žalobci. Žalobce se proto obává, že v případě návratu G. zařídí, aby u něj byly nalezeny drogy, protože půjde do vězení, kde mu může udělat cokoli. G. může také zařídít, aby žalobce poslali do války na východ Ukrajiny. Toho se obává též proto, že mu chodí 1-2 krát měsíčně zprávy z vojenské správy, které matky žalobce přebírá a vždy roztrhává, aniž by se sama či žalobce seznámila s jejich obsahem. Tyto dopisy žalobce možná dostává také proto, že je podezírán ze separatismu s ohledem na to, že jeho bývalá manželka měla ruské občanství a pocházela z Krymu, k čemuž přispěl ještě otec žalobce tím, že okázale slavil svoje narozeniny na den státního svátku Ruské federace.

11. Při pohovoru ke své první žádosti o mezinárodní ochranu dne 14. 3. 2018 žalobce uvedl v zásadě, že se obává v případě návratu do země původu vojenské služby, v rámci které by byl nasazen v bojích na východě země. Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 11. 2019, č.j. OAM-233/ZA-ZA11-LE05-2018, nebyla žalobce udělena mezinárodní ochrana.
12. Z písemného materiálu označeného jako Informace OAMP Ukrajina – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 25. 4. 2020 se podává mimo jiné, že vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin, avšak nenastoupení povolaného po převzetí povolávacího rozkazu již trestným činem je. Na Ukrajině je rovněž podle citovaného materiálu možnost vykonávání náhradní vojenské služby kupř. v nemocnicích. Vojáci základní vojenské služby pak nejsou již od roku 2014 povoláváni do oblasti bojů na východě země. Z písemného materiálu označeného jako Informace OAMP Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020 se podává, že Ukrajina splňuje s výjimkou poloostrova Krym a částí Luhanské a Doněcké oblasti kritéria pro hodnocení bezpečné země původu a může být nadále zařazena na seznamu bezpečných zemí původu.
13. Dne 11. 3. 2021 se žalobce dostavil k seznámení se s podklady pro rozhodnutí, pořídil si fotokopie spisového materiálu s tím, že nenavrhoval žádné doplnění podkladů rozhodnutí. Následně žalobce dne 22. 3. 2021 doplnil ručně psané písemné informace o osobě A. G., se kterým má v zemi původu problémy.
14. Dne 8. 4. 2021 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, kterým zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Vyšel přitom z toho, že v případě žalobce je třeba Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu, přičemž žalobce neprokázal opak a v případě jím naznačovaných problémů má možnost využít ochrany příslušných orgánů v zemi původu.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

16. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu *jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
17. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*
18. Podle § 12 zákona o azylu *„[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště“.*
19. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu *„[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště“.*
20. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu *„[z]a vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky“.*
21. V projednávané věci je mezi účastníky v první řadě sporné to, zda jsou zde dány takové skutečnosti, které by odůvodňovaly věcné posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu.
22. Zdejší soud je předně toho názoru, že žalobce sám vskutku ke dni vydání napadeného rozhodnutí neprokázal, že v jeho případě nelze Ukrajinu považovat za tzv. bezpečnou zemi původu. Rovněž tak jeho žaloba je na samé hranici projednatelnosti. V tomto směru lze jistě žalovanému jen přitakat a námitky žalobce hodnotit jako nedůvodné.
23. Soud ovšem naproti tomu v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35) musel při přezkumu napadeného rozhodnutí zohlednit okolnosti, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí. Soud totiž nemohl nevidět, že od 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny po jejím napadení Ruskou federací probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt. Z Ukrajiny proudí do okolních států milióny uprchlíků. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 obdobu. Přestože žalobce na tuto skutečnost

- nepoukázal, městský soud k ní přihlédl z vlastní iniciativy. Přihlédl přitom k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, bod 22, v němž Nejvyšší správní soud připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž by byly soudy ve správním soudnictví povinny přihlédnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu, a to např. vypuknutí válečného konfliktu na celém území země původu žadatele o mezinárodní ochranu.
24. Soud má současně za to, že v současné době probíhající válečný konflikt na Ukrajině v důsledku jejího napadení Ruskou federací dne 24. 2. 2022 je skutečností dnes již obecně známou, kterou není třeba dokazovat.
25. Závěry žalovaného o absenci důvodů pro meritorní posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu již s ohledem na aktuální situaci, kdy Ukrajinu jako celek již nelze nepochybně považovat za bezpečnou zemi původu, neobstojí a skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, bude vyžadovat rozsáhlé doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], když žalovaný při svém rozhodování vycházel z vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, a informací o zemi, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny.
26. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: „Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce). S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního

ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“

27. Soud tak má za to, že návrat žalobce do země původu by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně pak se všeobecně uznávanou zásadou *non-refoulement*.
28. Žalovaný se v dalším řízení s ohledem na změnu bezpečnostní situace, ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání napadeného rozhodnutí, neboť návrat žalobce do země původu by nyní mohl být v rozporu s obecně uznávanou zásadou *non-refoulement*, zaměří na meritorní posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.
29. Městský soud nepředjímá, jak žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany meritorně posoudí, jakkoli důvodné obavy z vážného ohrožení života civilisty nebo jejich lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu svědčí (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a ve spoj. s ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
30. Zdejší soud je sice pamětliv prováděcího rozhodnutí Rady EU č. 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu čl. 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, a také ust. § 6 odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invází vojsk Ruské federace, podle kterého *podá-li cizinec, kterému byla udělena dočasná ochrana podle tohoto zákona, žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo je-li v době podání žádosti o dočasnou ochranu podle tohoto zákona vedeno řízení ve věci mezinárodní ochrany podle zákona o azylu, řízení ve věci mezinárodní ochrany se přerušuje po dobu trvání dočasné ochrany podle tohoto zákona; o tom se učiní záznam do spisu ve věci mezinárodní ochrany. Cizinec není v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, nicméně to nemůže nic změnit na závěru soudu, že v současné situaci není možné žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnout jako zjevně nedůvodnou.*

VI. Závěr a náklady řízení

31. Soud tedy se shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., neboť s ohledem na aktuální situaci skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění. Zejména z toho důvodu bylo rozhodnuto ve věci bez jednání, kdy navíc žalobce k výzvě a poučení soudu podle ust. § 51 odst. 1 s.ř.s. nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci a žalovaný naopak výslovně souhlasil s rozhodnutím bez nařízení jednání.
32. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s., kdy žalobce byl sice v řízení úspěšný, avšak žádné náklady mu nevznikly ani je neuplatňoval. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží. I v případě uplatnění nákladů ze strany žalobce by však bylo na místě uvážit v této věci postup podle ust. § 60 odst. 7 s.ř.s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 6. dubna 2022

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D. v. r.

samosoudce